

Nadležnost - Švedska

SADRŽAJ

- 1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?
- 2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?
 - 2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?
 - 2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)
 - 2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti
 - 2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo
 - 2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?
 - 2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?
 - 2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?
- 3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Građanske sporove obično rješava opći sud. Predmet se mora pokrenuti pred nadležnim okružnim sudom („tingsrätt”).

Postoje dva posebna suda koja rješavaju određene vrste građanskih predmeta, odnosno Radni sud („*Arbetsdomstolen*”) i Trgovački sud („*Marknadsdomstolen*”). Postoje i određene vrste okružnih sudova koji rješavaju posebne vrste predmeta. Podaci o nadležnosti tih sudova mogu se naći u [3. pitanju u nastavku](#).

Više podataka o općim sudovima dostupno je [ovdje](#), i o posebnim sudovima [ovdje](#).

Neke građanskopravne sporove rješavaju tijela koja nisu pravi sudovi. Korištenjem pojednostavljenog postupka u kontekstu skraćenog postupka, službe za izvršenje mogu od stranke zatražiti plaćanje ili poduzimanje drugih koraka. Odluke koje donose ta tijela mogu se osporiti pred okružnim sudom. Određene vrste sporova koji se odnose na najam ili zakup rješavaju sudovi za pitanja najma („*hyresnämnder*”) ili sudovi za zakupe („*arrendenämnder*”).

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Gotovo sve građanske predmete prvo rješava najniži sud, okružni sud („tingsrätt”).

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Postupak se u načelu pokreće u mjestu prebivališta tuženika. Smatra se da fizička osoba ima prebivalište u mjestu gdje je unesena u popis stanovništva. Švedska porezna uprava („Skatteverket”) može dostaviti podatke o tome gdje je osoba upisana u popis stanovništva (tel: +46 (0)8 56 48 51 60). Za pravne se to osobe obično smatra registriranim sjedištem.

Postupak pred švedskim sudom moguće je pokrenuti čak i ako osoba ne živi u Švedskoj. Ako tuženik nema prebivalište, postupak se može pokrenuti tamo gdje ta osoba ima boravište ili, u nekim slučajevima, tamo gdje je posljednje živjela ili boravila. U nekim se građanskim sporovima postupak može pokrenuti u Švedskoj čak i ako tuženik ima prebivalište u inozemstvu. Za određivanje nadležnosti od ključne je važnosti imaju li imovinu u Švedskoj i jesu li sklopili sporazum u Švedskoj.

U međunarodnim je predmetima važno zapamtiti da se švedske odredbe o nadležnosti sudova mogu primjenjivati samo tamo gdje postoji švedska nadležnost. U većini slučajeva postoji švedska nadležna ako švedski sud ima nadležnost u skladu s nacionalnim odredbama o nadležnosti sudova. U tom je kontekstu važno uzeti u obzir i međunarodne sporazume koji se mogu primjenjivati. Među njima su najvažniji Uredba Bruxelles I., Konvencija iz Bruxellesa i Konvencija iz Lugana, kojima se uređuje nadležnost sudova u slučajevima kada tuženik ima prebivalište u državi koja je obuhvaćena Uredbom ili konvencijama. U njima se posebice upućuje i na to da se osnova za nadležnost prema kojoj se postupak za obvezu plaćanja može pokrenuti gdje tuženik ima imovinu ne može primjenjivati na osobu koja ima prebivalište u državi članici ili državi stranci Konvencije.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Postoji niz pravila o nadležnosti u skladu s kojima se postupak može pokrenuti i pred drugim sudom osim suda u mjestu prebivališta tuženika. U raznim međunarodnim sporazumima, kao što su Uredba Bruxelles I. i konvencije iz Bruxellesa i Lugana, također postoje pravila o sukobu nadležnosti.

Najvažnija su švedska pravila o sukobu nadležnosti sljedeća:

- Osoba koja je pretrpjela štetu može pokrenuti sudski postupak na mjestu gdje je počinjena štetna radnja ili gdje je nastala šteta. Ta se odredba u načelu ne primjenjuje u slučaju povrede ugovora. Postupak za naknadu štete kao posljedica kaznenog djela može se pokrenuti u vezi s kaznenim progonom kaznenog djela.
- Potrošači mogu pokrenuti postupak protiv trgovca pred vlastitim sudom u trgovačkim sporovima male vrijednosti.
- Postupci koji se odnose na obvezu plaćanja na temelju ugovora mogu se u nekim slučajevima pokrenuti u mjestu gdje je sklopljen ugovor. S druge strane, u švedskom pravu ne postoje odredbe kojima se nadležnost prenosi na sud u mjestu gdje će biti izvršen ugovor.
- U nekim se slučajevima postupak protiv trgovca u slučaju spora koji je nastao u vezi s poslovnom djelatnošću može pokrenuti u mjestu poslovanja.
- Postupci u vezi sa skrbništvom, pravima stanovanja i posjećivanja obično se pokreću u mjestu gdje dijete ima prebivalište (vidi i odjeljak o roditeljskoj odgovornosti – Švedska).
- Postupci koji se odnose na alimentaciju obično se pokreću pred sudom u mjestu prebivališta tuženika, ali sporovi za dokazivanje oćinstva, bračni sporovi i sporovi o roditeljskoj odgovornosti (skrbništvo nad djecom i stanovanje djece) mogu se voditi i pred drugim sudom.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Švedsko pravo sadržava niz pravila o isključivoj nadležnosti u skladu s kojima se postupak mora pokrenuti pred određenim sudom. U različitim međunarodnim sporazumima, kao što su Uredba Bruxelles I. i konvencije iz Bruxellesa i Lugana, također postoje pravila o isključivoj nadležnosti. Ako se predmet obuhvaćen jednim od tih pravila pokrene pred sudom koji nije onaj koji ima isključivu nadležnost, tom sudu nije dopušteno voditi postupak.

Najvažnija su švedska pravila o isključivoj nadležnosti sljedeća:

- Većina sporova iz područja imovinskog prava mora se rješavati pred sudom u mjestu gdje se nalazi imovina.
- Neki sporovi koji se odnose na imovinu moraju se rješavati na imovinskom sudu („fastighetsdomstol”) ili na sudu za pitanja najma ili zakupa („hyresnämnd” ili „arrendenämnd”). To opet ovisi o tome gdje se nalazi imovina.
- Predmeti iz područja nasljednog prava moraju se rješavati na sudu u mjestu gdje je živio pokojnik.
- Bračne sporove i sporove o podjeli imovine između bračnih drugova mora rješavati sud u mjestu u kojem živi jedna od stranaka.

- Ako spor mora rješavati Radni sud („Arbetsdomstolen”) ili Trgovački sud („Marknadsdomstolen”), postupak nije moguće pokrenuti pred općim sudom u mjestu prebivališta tuženika.
- Za većinu sporova iz područja okolišnog prava, pomorskog prava i prava intelektualnog vlasništva, postoje posebna pravila kojima se prenosi nadležnost na samo jedan sud.
- Švedski žalbeni sud („Svea hovrätt”) ima isključivu nadležnost za rješavanje žalbi o izvršenju odluka stranih sudova.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Stranke mogu sklopiti sporazum u skladu s kojim spor može ili mora rješavati određeni sud. Taj se sporazum naziva sporazumom o proširenju nadležnosti i mora biti sastavljen u pisanom obliku. Sporazum može značiti da isključivu nadležnost ima jedan sud. Također se moguće dogovoriti da će nadležnost imati neki drugi sud osim onoga predviđenog u uobičajenim pravilima. Stranke mogu odrediti i nadležnost više od jednog suda.

Sud za koji su stranke odredile da ima nadležnost u načelu mora prihvatiti predmet. Međutim, to se ne primjenjuje ako sporazum nije u skladu s pravilima o isključivoj nadležnosti. Ako jedna od stranaka tvrdi da je sporazum o proširenju nadležnosti nevažeći, sud mora preispitati navod, uslijed čega možda neće imati nadležnost.

Sud koji inače ne bi imao nadležnost može imati nadležnost ako tuženik ne bude tvrdio da se predmet vodi pred krivim sudom (to se naziva „prešutnom odgodom”). Međutim, to nije tako ako se primjenjuju pravila o isključivoj nadležnosti. Sud mora razmotriti to pitanje po vlastitom nahođenju. Međutim sud neće automatski preispitati pitanje pokreće li se postupak protivno glavnom pravilu, pravilima o sukobu nadležnosti ili sporazumu o proširenju nadležnosti. Tvrdnju o nenadležnosti suda potrebno je iznijeti čim stranke daju izjavu u predmetu. Međutim, ako tuženik ne da izjavu i sud mora donijeti presudu iz ogluhe, sud mora preispitati pitanje nadležnosti.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Postoje dva posebna suda koja rješavaju građanske sporove. To su Radni sud („Arbetsdomstolen”) i Trgovački sud („Marknadsdomstolen”). Radni sud rješava radne sporove, odnosno sporove između poslodavca i zaposlenika. Trgovački sud rješava sporove u vezi s pravnom tržišnog natjecanja i marketinga.

Određeni okružni sudovi („tingsrätter”) rješavaju određene vrste građanskih predmeta. Među švedskim okružnim sudovima postoji i pet zemljišnih i okolišnih sudova („mark- och miljödomstolar”). Ti sudovi rješavaju predmete iz područja prava okoliša i predmete koji se odnose na izvlaštenje i parcelaciju. Pomorske predmete rješava sedam okružnih sudova koji su pomorski sudovi („sjörättsdomstolar”). Postoje posebna pravila o sporovima iz prava intelektualnog vlasništva, posebno o sporovima u vezi s patentima, za koje isključivu nadležnost ima okružni sud u Stockholmu („Stockholms tingsrätt”).

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJP-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 03/07/2014